

9

Илбирс жок болуп кетүү коркунучунда

Ооруну эмгек менен женгендер

44 жаштагы майып Роза Бегалиева жана 29 жаштагы Жылдыз Иманбаева мүмкүнчүлүктөрү чектелгендигине карабай, жашоодо алдыга умтулушат. Өздөрү ачкан сулуулук салонун иштетип, келечекке үмүт менен карап, миңдеген жаштарга үлгү болуп келишет...

Даамын татып көргүңүз

Түркиянын түрк кофеси, Марокконун жалбыз кошулган чайы, Ирландиянын эртең мененки чайы, Каурдин какуле кофеси, Кениянын коласы, Украинанын Бул тизме ушинтип узарып кете берет. Бул суусундуктар тамак-аштын башка түрлөрү сыяктуу эле өлкөгө жараша өзгөчөлөнүп турат.

ГЕЗИТИ **Манас**

КЫРГЫЗ-ТҮРК "МАНАС" УНИВЕРСИТЕТИНИН СТУДЕНТИК ПРАКТИКАЛЫК ГЕЗИТИ

НОЯБРЬ 2019 / САНЫ: 74

www.manas.edu.kg

КТМУ эң мыкты окуу жайлардын катарында

Кыргыз-Түрк Манас университети (КТМУ) эл аралык жогорку окуу жайлардын рейтингин жүргүзгөн Quacquarelli Symonds (QS) англис уюму тарабынан жарыяланган Чыгыш Европа жана Орто Азиядагы эң мыкты университеттердин катарына кирди.

Тойлордогу
ысырапкорчулук
чөнтөктү кагат

10

11

Бир сааттык
келин

КАБАР: БАТУХАН АТЕШ
ФОТО: ӨМӨР КҮФРЕВИ
БАТУХАН АТЕШ

туучулар менен студенттердин 5% ы таасир этет.

«КТМУ зор ийгиликке жетишти»

QSтин жарыялаган рейтингинде КТМУ эл аралык окуу жайлардын арасынан орун алуу мүмкүнчүлүгүнө ээ болду. Доц.м.а., докт. К. Карымшаковдун айтымында: «КТМУнун эл аралык университеттердин катарынан орун алуусу окуу жайыбыздын миссиясы жана көз карашы менен да айкалышкан өзгөчөлүктөрдү көрсөтөт. Бул өзгөчөлүктөр: Түрк дүйнөсүнөн келген студенттер, университеттин эки мамлекет тарабынан курулуусу жана колдоого алынышы. КТМУнун 190-орунду ээлегенин аймактарга бөлүп караганда, албетте, чоң ийгиликке жетишкендиги деп эсептейм. Себеби бул рейтингке таанымал эски окуу жайлар араң кирип жатканда, 25 жылдык баскан жолу бар жаш окуу жайыбыздын мындай ийгилиги сүйүндүрбөй койбойт. Азыркы күндө университеттер көбүнчө маалымат технологиялары жаатында таанымал болууда. Ошондуктан мындай рейтингдерге кирүү үчүн изилдөө жүргүзүү жана билим берүү менен бирге коомдук процесстерге салым кошкон иш-аракеттерибиз дагы чоң артыкчылыкты түзүп келет».

«Бул рейтингке Орто Азиядан 24, Түркиядан 51 университет кирген. QS рейтингинде Казахстандын окуу жайларынын тажрыйбасы көбүрөөк десек болот. Өзбекстан жана Казакстанда дүйнөлүк рейтингдерге кирүүгө багытталган жаңы мамлекеттик саясат иштей баштады. Акыркы жылдары КТМУ Кыргызстан менен жалпы Орто Азиянын атакын чыгарууда. Натыйжада окуу жайыбыздын максаты QS рейтингинде мындан дагы жогорку даражага ээ болуу», - деп кошумчалады К. Карымшаков.

КТМУ эң мыкты окуу жайлардын катарында

Кыргыз-Түрк Манас университети (КТМУ) эл аралык жогорку окуу жайлардын рейтингин жүргүзгөн Quacquarelli Symonds (QS) англис уюму тарабынан жарыяланган Чыгыш Европа жана Орто Азиядагы эң мыкты университеттердин катарына кирди.

QS тарабынан 2020-жылынын Чыгыш Европа жана Орто Азиядагы 350 эң мыкты окуу жайлардын тизмеси жарыяланды. Бул тизмеде КТМУ 190-орунду ээледі.

«Өзгөчө табыштама жасоо керек»

1990-жылы Nunzio Quacquarelli тарабынан курулган QS англис уюму жыл сайын дүйнө жүзүндөгү жогорку окуу жайларынын рейтингин белгилүү критерийлерге жараша аныктап турат. КТМУнун QS боюнча көзөмөлдөө жана координаторлук иштерин алып барган доц.м.а., докт. Карымшаков QS рейтингине өзгөчө кайрылуу жасоо менен кирүү керектигин айтат: «Манас» университети 2020-жылындагы Чыгыш Европа жана Орто Азиянын эң мыкты 354 окуу жайлардын ичинен 190-орунду ээледі. Бул рейтинг үчүн өзүнчө кайрылуу жасалат. Белгилүү убакыт ичинде маалыматтар берилет. Айтмакчы, кайрылган университеттердин баары рейтингке кабыл алына бербейт. Себеби, университеттерден талап кылынган бир нече

критерийлер каралат», - деди доц.м.а., докт. Камалбек Карымшаков.

QSтин баалоо критерийлери

QS уюму университеттин академиялык аброю, бүтүрүүчүлөрдүн жумуш менен камсыздалышы, изилдөөлөрү, иш берүүчүлөр менен болгон карым-катнаштары, билим берип жаткан чет өлкөдөн келген окутуучулардын саны, окуп жаткан чет өлкөдөн келген студенттердин саны, университеттин веб сайтынын рейтингі, изилдөө потенциалы, академиялык публикациялары жана шилтемелердин саны сыяктуу критерийлери боюнча баалоо жүргүзөт.

QSтин өлчөм таблицасында окуу жайлардын башка университеттер менен салыштырууну контролдоо иштеринин 40%, факультеттердеги студенттердин 20%, ар бир факультеттин академиялык публикацияларга болгон шилтемелеринин 20%, бүтүрүүчүлөрдүн жумуш менен камсыздалышынын 10%, чет өлкөлүк окуу

Түркия Республикасынын негизделишине 96 жыл

Кыргыз-Түрк “Манас” университетинде 28-октябрда Түркия Республикасынын негизделишинин 96 жылдыгы белгиленди.

Майрамдык иш-чарага Түркия Республикасынын Президентинин кеңешчиси жана КТМУнун Текшерүү комиссиясынын мүчөсү Ялчын Топчу, Түркия Республикасынын Кыргызстандагы элчиси Жениз Камил Фырат жана элчиликтин кеңешчилери, Түндүк Кипр Түрк Республикасынан Кыргызстандагы өкүлү Атынч Кескин, университеттин ректору, профессор Себахаттин Балжы жана биринчи проректор, профессор Асылбек Кулмырзаев, ТИКАнын Бишкек координаторунун орун басары Фатих Абди Четин, Кыргызстандагы «Ахыска» түрк ассоциациясынын башчысы Атамча Дурсунов, университеттин окутуучулары, студенттер жана медиа өкүлдөрү катышты.

Салтанаттагы ачылыш сөздөрдөн кийин Түркия телерадиосу (TRT) тарабынан тартылган “Республика” даректүү тасма көрсөтүлүп, КТМУнун тарых бөлүмүнүн доценти, доктор Алпарслан Ашыктын “Ататүрктүн демилгесиндеги Республиканын жарыяланышы” аттуу доклад менен уланды.

Иш-чаранын ачылышында окуу жайдын ректору, профессор Себахаттин Балжы Түркия Республикасынын эгемендүүлүгүнүн 96 жылдыгы менен куттуктап, Түркия мамлекетинин түзүлүшүнүн түптөлүшүнө, анын куруучусу Мустафа Кемаль Ататүрктүн орду чоң экендигин баса белгиледи.

«Дүйнөлүк тарыхтын фонунда байыркы түрк элинин орду чоң. Өлкөбүз канчалаган тарыхый окуяларды башынан өткөрдү. Учурда оор абалдан өткөн 96 жылдык тарыхы бар Түркия Республикасы бүгүн экономикасы боюнча

дүйнөдө 13-орунда турат», - деди ректор. Профессор Себахаттин Балжынын айтымында, 1923-жылы

29-октябрь күнү Түркиянын улуу Межлисинде Мустафа Кемаль Ататүрктүн демилгеси менен мамлекетти башкаруу республикалык системага өтүп, башкача айтканда эл эгемендикке ээ болуп, демократиялык жол менен башкаруу ыкмасы тандалып алынган.

“1934-35-жылдары Түркиянын улуу лидери Мустафа Кемаль Ататүрк Совет мезгили ыдыраган кез келет, ошондо анын аймагындагы жашаган боордошторуңар менен бирге болгула. Муктаж болгон бир туугандарыңарга кол сунууга даяр болгула деп айтканы бар. Анын көрөгөчтүгү ушунда экен эки өлкө ортосунда Кыргыз-Түрк “Манас” университети түзүлүп, бүгүнкү күнү ал максаттуу долбоордун жемишин бирге көрүп жатабыз. Андыктан “Манас” университетинин курулушу Ататүрктүн айтып кеткен керээздеринин бири десек жаңылышпайбыз. Түрк дүйнөсү бекем, күчтүү боло беришин тилейм, ар дайым бар бололу, бир бололу!”, - деди ректор.

Биринчи проректор, профессор Асылбек Кулмырзаев өз сөзүндө мындан 30 жыл мурда Кыргызстанда орток университет куруу, түрк тилдүү өлкөлөрдүн жаштарына билим берүү жана түрк улуттарынын майрамдарын бирге майрамдоо эч кимдин оюна келген эмес. Миң жылдык тарыхы бар түрк эли акыркы 100 жыл ичинде Түркия Республикасын куруп, соңку 40 жыл ичинде бир канча оор кырдаалды башынан өткөргөнүнө карабастан, аз убакыт-

та өнүгүүгө жетишкен өлкө катары таанылды. Ошондой эле 1990-жылдары эгемендүүлүккө ээ болгон түрк тилдүү мамлекеттерди биринчилерден болуп тааныган жана достук мамилесин куруп, материалдык жана моралдык жактан жардам көрсөтүп келгенин баса белгиледи.

Профессор А.Кулмырзаевдин айтымында, Түркиянын демилгеси менен түрк тилдүү өлкөлөрдүн башын бириктирген ТҮРКСОЙ, ТҮРКПА, Түрк Кеңеши сыяктуу уюмдар

түзүлдү. Түркия XXI кылымда, өзгөчө акыркы 20 жылда оор кырдаалды башынан өткөрдү. Анын бири 2016-жылы болгон төңкөрүш. Элдин ынтымагынын аркасында тынчтык орноп, Түркия эл аралык аренада абройлуу өлкө боло алды. Мындан тышкары түштүк чек арасында болуп жаткан террор маселеси жалгыз Түркияга эмес, жалпы түрк элине тиешелүү. Бүгүнкү күнү материалдык болбосо да, руханий жактан коргоо биздин милдетибиз.

КАБАР: MEDIAMANAS
ФОТО: ӨМӨР КҮФРЕВИ

“Түрк элинин батыштан өзгөчөлүгү жаштарга билим берүүгө өзгөчө көңүл бургандыгында. Андыктан, биздин милдет келечек жаштарды эмгекке үйрөтүп, татыктуу билим жана туура багыт берүүбүз шарт”, - деди биринчи проректор.

Түркия Республикасынын Президентинин башкы кеңешчиси Ялчын Топчу:

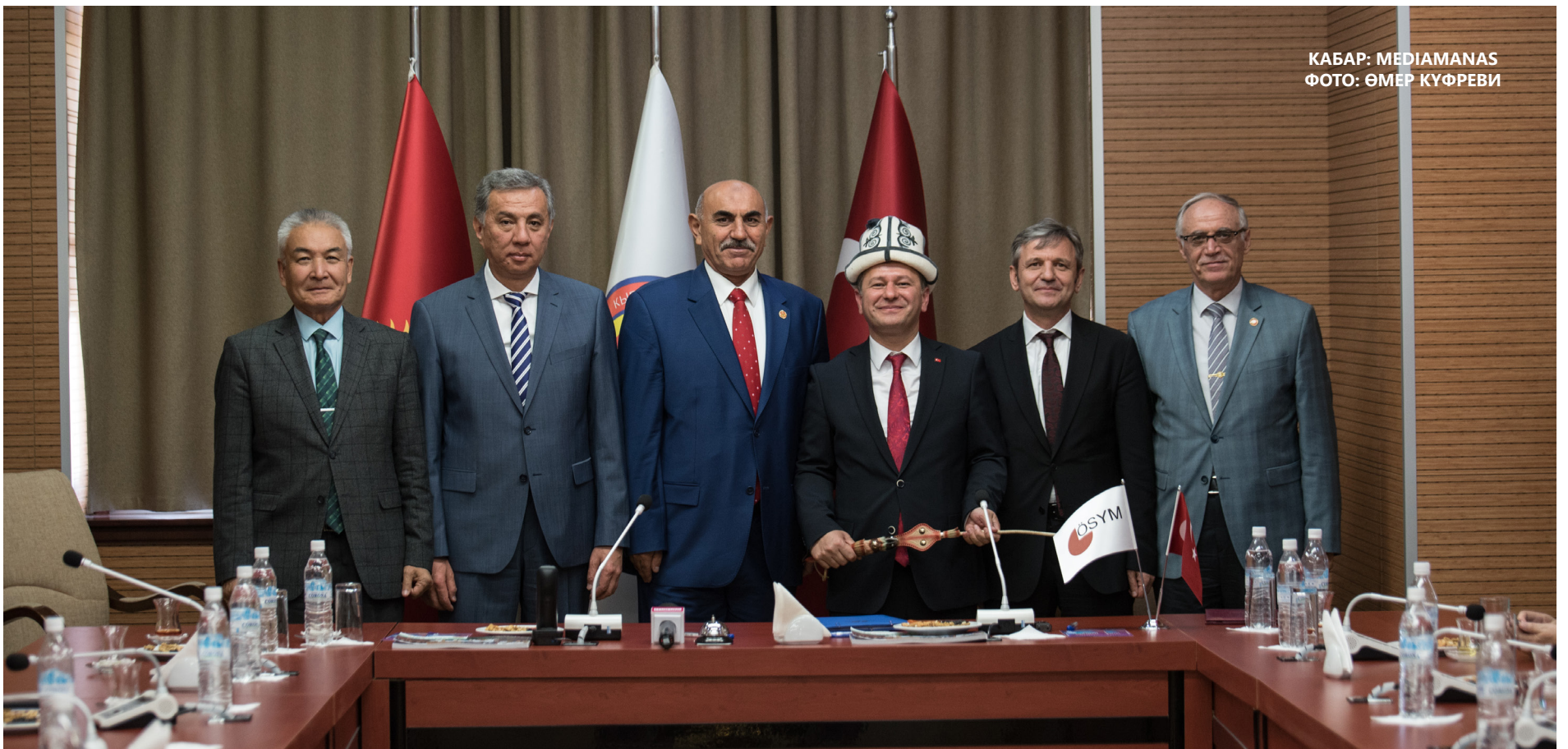
«Президентибиз Режеп Тайип Эрдогандын атынан баарыңызга салам айтып, Түркия Республикасынын негизделишинин 96 жылдыгы менен куттуктайм! Ар бир күнүбүз ийгиликтүү, келечегибиз жаркын болсун! Эбегейсиз чоң Түрк дүйнөсү болулу. Аракетибиз жана пикирибиз бир болсун.

Түркия мамлекетинин түзүлүшүнүн түптөлүшүнө Мустафа Кемаль Ататүрктүн орду чоң. Тарыхта болуп келген жана учурда да Түрк мамлекетине каршы чыккандар жок эмес. Түркия террор көйгөйү менен күрөшкөн жалгыз өлкө болуп саналат. Өлкөбүздө, жергебизде, Ата-Журтубуз Кыргызстанда ар дайым тынчтык, бейпилдик жана ортобузда бекем ынтымак болсун!».

Түркия Республикасынын Кыргызстандагы элчиси Жениз Камил Фырат өз сөзүндө бүгүн, 1923-жылы түзүлгөн Түркия Республикасынын Эгемендүүлүк майрамы менен куттуктап отурабыз. Биз ар дайым эркиндик жана боштондук үчүн күрөшүп келгенбиз. Эгемендүүлүк майрамы кут болсун! - деди.

Программа Көркөм өнөр факультетинин студенттери тарабынан даярдалган концерт менен аяктады.

КТМУ менен СТЖБ ортосунда келишим жаңыланды

КАБАР: MEDIAMANAS
ФОТО: ӨМӨР КҮФРЕВИ

Түркия Республикасынын Студент тандоо жана жайгаштыруу борборунун башчысы, профессор Халис Айгүн баштаган делегация үстүбүздөгү жылдын 10-октябрында КТМУга келди. Жолугушунун алкагында эки тараптуу кызматташуу келишими жаңыланып, кол коюлду.

Жолугушунун жүрүшүндө 2013-жылдын 12-майында КТМУ менен СТЖБ ортосундагы түзүлгөн келишимди жаңылоо жана кызматташуу мүмкүнчүлүктөрүн кеңейтүү туурасында сөз болду.

Университеттин ректору, профессор Себахаттин Балжы конокторго кайрылуу сөзүндө «Университетибиз Кыргызстандагы жогорку билим берүүгө ар тараптан колдоо көрсөткөн алдыңкы окуу жай. Орто Азияда жана Түрк дүйнөсүндө кызматташтыктарды жүргүзүүдө. Бул жаатта Студент тандоо жана жайгаштыруу борбору (OSYM) менен көп жылдан бери кызматташып келебиз. «Манас» университети ТР Студент тандоо жана жайгаштыруу борбору менен активдүү иштерди аткарат деген ишеничтебиз. Бүгүнкү күнгө чейин ийгиликтүү натыйжаларга жеттик», - деди.

Ректордун айтымында OSYM тарабынан жасалган иштерге Түркияда чоң маани берилет. «Манас» университети Түркия менен болгон мамилелеринде Студент тандоо жана жайгаштыруу борбору менен кызматташып, аларга колдоо көрсөтүү, ары да өнүктүрүү пайдалуу.

«Түркиядагы түрдүү уюмдардын өкүлдөрү университетке иш сапары менен келип турушат. Түркия Республикасынын Студент тандоо жана жайгаштыруу борборунун (СТЖБ) төрагасынын келгендиги өзгөчө мааниге ээ. Себеби Кыргызстандын жогорку билим берүү системасында акыркы 10 жылда олуттуу реформалар жасалды. Билимдүү жаштар гана университетке кабыл алынышы керек. Бул жаатта Түркиянын тажрыйбасы биз үчүн баалуу. СТЖБ тажрыйбасы биздин окуу жайда жүргүзүлүүдө. Тактап айтсак бул система КТМУ аркылуу сыноодон өттү. Кыр-

гызстандын бардык аймактарында ишке ашырууга сунушталуусу мүмкүн. Билим берүү министрлиги менен жолугушууда бул маселе каралат деп ойлойм», - деди, биринчи проректор, профессор Асылбек Кулмырзаев.

Өз сөзүндө профессор Халис Айгүн «Ата-Журтубузга, Теңир-Тоодогу дос жана боордош өлкө Кыргызстанга келгениме абдан кубанычтамын. Заманбап кампусту жана эки мамлекеттин орток университетинин жетишкендиктерин көрүп сыймыктанып жатам. Бул жерде кайрадан сынак өткөрүү ниетибиз бар. Иш сапардын максаты да ошол. Өлкөбүзгө баргандан кийин тиешелүү иш-аракеттерди жүргүзөбүз», - деп билдирди.

Куттуктоо сөздөрүнөн кийин кызматташуу боюнча эки тараптуу келишимге кол коюлду.

Жолугушудан кийин делегация мүчөлөрү университетти кыдырып көрүштү жана СТЖБ борборунун башчысы Халис Айгүн «Манас FM» радиосунун түз эфиринде конок болуп, Студент тандоо жана жайгаштыруу борбору менен КТМУ ортосунда түзүлгөн кызматташуу тууралуу айтып берди.

Түрк парламентинин депутаты студенттер менен жолукту

КТМУнун студенттери Түркия Республикасынын Жогорку улуттук парламентинин депутаты жана парламенттин билим берүү, маданият, жаштар жана спорт комиссиясынын мүчөсү Хабибе Өчал менен жолугушту.

КАБАР: MEDIAMANAS
ФОТО: ӨМЕР КҮФРЕВИ

Эл өкүлү студенттерге өзүнүн иш тажрыйбасы менен бөлүшүп, «Учурдагы жаштар жана алардын билими: мүмкүнчүлүктөр жана тобокелчиликтер» деген темада лекция өттү.

Жолугушуу үстүбүздөгү жылдын 21-октябрында гуманитардык факультетинин социология бөлүмү тарабынан уюштурулуп, ага университет жетекчилери да катышты.

Семинардын соңунда студенттер кызыккан суроолоруна жооп алып, мындай жолугушуулар аларга чоң мотивация берээрин белгилешти.

“Аяна” биринчи байгени алды

КАБАР: MEDIAMANAS
ФОТО: ӨМЕР КҮФРЕВИ

IV Түрк дүйнөсү даректүү тасмалар фестивалында студенттер категориясы боюнча Кыргыз-Түрк «Манас» университетинин коммуникация факультетинин журналистика бөлүмүнүн бүтүрүүчүсү Айдана Топчубаеванын “Аяна” аттуу фильми 1-орунду алды. Фестивалдын алкагында бул фильм жана сыйлык алган башка тасмалар «9 өлкө 9 шаар бир фестивал» урааны менен Түркия, Кыргызстан, Казакстан, Өзбекстан, Азербайжан, Македония, Венгрия, Босния жана Герцеговина жана Түндүк Кипр Түрк Республикасында уюштурулуп жаткан иш чараларда көрсөтүлөт.

«Аяна» даректүү тасмасында улакчы болууну кыялданган кичинекей кыздын күнүмдүк турмушу чагылдырылат. Тасма А.Топчубаеванын дипломдук иши катары филология илимдеринин кандидаты Г. Станалиеванын көркөм жетекчилигинин астында тартылган.

Аталган фестивалда түрк тилдүү өлкөлөрдөн 150дөн ашык тасма ат салышкан. Профессионалдар менен студенттердин эмгектери эки башка категорияда калыстар тобунун сынынан өткөн.

IV Түрк дүйнөсү даректүү тасмалар фестивалынын Кыргызстандагы көрсөтүүлөрү өткөрүлдү

КАБАР: MEDIAMANAS
ФОТО: ӨМӨР КҮФРЕВИ

Кыргыз-Түрк Манас университетинде IV Түрк дүйнөсү даректүү тасмалар фестивалынын көрсөтүүлөрү өткөрүлдү.

Кыргыз-Түрк Манас университетинде IV Түрк дүйнөсү даректүү тасмалар фестивалынын көрсөтүүлөрү өткөрүлдү.

2019-жылдын 21-22-октябрында коммуникация факультетинин кинозалында аталган фестивалдын көрсөтүүлөрүнүн ачылыш аземине КРнын Маданият, маалымат жана туризм министри Азамат Жаманкулов, КР ЖК депутаты Садык Шер-Нияз, Түрк дүйнөсү журналисттер федерациясынын башчысы Мендерес Демир, Кыргыз-Түрк Манас университетинин ректору, профессор Себахаттин Балжы, проректору профессор Асылбек Кулмырзаев, университетибиздин окутуучу жамааты жана студенттер катышты.

Ачылыш сөзүндө профессор Себахаттин Балжы билим берүү маданий баалуулуктар менен айкалышта жүргүзүлгөндө гана жаш муун келечекте өз элинин кызматына жараган мыкты адистер боло алышат деген оюн айтып өттү. Ошондуктан КТМУда маданият, туризм, тарых жана тилге байланышкан иш-чараларга чоң маани берилет. Алардын ишке ашырылышында коом

жана коомдогу уюмдар менен биргеликте иш алып баруу университеттин күчүн арттырат. Профессор С. Балжы бул багытта ар дайым колдоо көрсөтүп келген КР Маданият, маалымат жана туризм министри Азамат Жаманкулов менен ЖК депутаты Садык Шерниязга ыраазычылыгын билдирди. Фестивалда 1-орунга татыган журналистика бөлүмүнүн студенти Айдана Топчубаеваны куттуктап, бардык эмгеги сиңген окутуучулук жамаатын өкүлдөрүнө ыраазычылыгын билдирди.

Ал эми TDGF төрагасы Демир

Түрк дүйнөсүнүн орток маданий баалуулуктарын чагылдырган документалдык тасмалар ат салышкан фестивалыбыз жалпы түрк тилдүү элдерге, ошондой эле жалпы адамзаттык маданияттын өнүгүшүнө чоң салым кошуп жаткандыгын белгилеп өттү. TDGF төрагасы Демир, бул багытта ар тараптуу колдоо көрсөткөн түрк дүйнөсүнүн жогорку окуу жайларына, өзгөчө студенттеринин ийгиликтери менен фестивалга эбегейсиз колдоо көрсөтүп келаткан Кыргыз-Түрк "Манас" университетине терең ыраазычылыгын айтты.

КР Маданият, маалымат жана туризм министри Азамат Жаманкулов маданий иш-чаралар тектеш элдердин тамыры бир экенин эске салып, түрк тилдүү калктардын ынтымагын, достугун бекемдейт. Ошондуктан мындай тасмалардын зарылдыгы сөзсүз бар, ушундай иш-чараларга ар дайым колдоо көрсөтүүнү уланта берерин баса белгиледи.

ЖК депутаты Садык Шер-Нияз өз маданиятына жана тилге маани бербеген калктардын тарых барактарынан аты өчүп кеткендигин бел-

гилеп, түрк дүйнөсүн түзгөн калктардын да өз баалуулуктарын сактап урпактарга өткөрүп берүү үчүн көп аракеттерди көрүү керектигине токтолду. Түрк дүйнөсүнүн орток маданий баалуулуктарынын сакталышына салым кошкон инсандарына сый-урмат көрсөтүү менен гана улуу эл боло алабыз. Ушундай баалуулуктарыбызды экранда чагылдырып, орток эс тутумубузду бекемдеген бул фестивалга колдоо көрсөтүүнү уланта берерин билдирди.

Андан кийин аталган кинофестивалда студенттер категориясында "Аяна" аттуу фильми менен 1-орунду алган коммуникация факультетинин студенти Айдана Топчубаева чыгып сөз сүйлөп, фильм тартууда колдоо көрсөткөн агай-эжелери менен курсташтарына ыраазычылыгын айтып өттү.

Куттуктоо сөздөрүнөн кийин сыйлыктар тапшырылып, фестивалда байгеге ээ болгон тасмалар көрсөтүлдү.

"9 өлкө 9 шаар бир фестивал" слоганы менен ишке ашырылган түрк дүйнөсү даректүү тасмалар фестивалында жеңишке жетишкен тасмалар үстүбүздөгү жылдын 5-октябрында ТРТнин Тепебашы студиясында Түркия, Кыргызстан, Казакстан, Өзбекстан, Азербайжан, Македония, Индия, Босния Герцеговина жана Түндүк Кипр Түрк Республикасынын катышуучуларына көрсөтүлгөн.

Ооруну эмгек менен жеңгендер

HABER:
AYGERIM TURDALIYEVA

Апакем-менин жашоом

Басуу мүмкүнчүлүгүнөн ажырагандан кийин депрессияга түшкөн Р.Бегалиева 15 жылга чукул үйдөн чыкпай, коомчулуктан алыстап калат. Бул 15 жыл ичинде каарманыбыздын апасы жасай алчу иштери көп экендигин айтып, шыктандырып турган. Апасы үйдөгү оңой-олтоң иштерди жасатып, түймө түйгөндү, ар кандай оюнчуктарга кап тиккенди үйрөтүп, узчулукка көндүрөт. Убакыттын өтүшү менен колдо жасалган буюмдарына суроо-талаптар түшө баштайт. 10 жыл мурда рак оорусунан атасын жоготкон Роза эки байкесинен дагы ажырайт. Тагдырдын оор сыноосуна кабылып, калган эки бир тууганы менен жашап жаткан Роза айым жашоодогу эң башкы колдоочусу апасы экенин айтат. Апасына ыраазы болгон каарманыбыз: «Апам кийин күндөрүмдө колдоп тур-

44 жаштагы майып Роза Бегалиева жана 29 жаштагы Жылдыз Иманбаева мүмкүнчүлүктөрү чектелгендигине карабай, жашоодо алдыга умтулушат. Өздөрү ачкан сулуулук салонун иштетип, келечекке үмүт менен карап, миңдеген жаштарга үлгү болуп келишет. Р.Бегалиева 2009-жылдын декабрь айында Казакстандын Тараз шаарына иштөө үчүн барып, автокырсыкка кабылып баса албай калган. Кырсыктан жапа чеккен Роза ал күндү мындайча эскерет: “Бир күнү кокустан эле автоунаа сүзүп кетти. Кабыргаларым, жамбаш сөөктөрүм сынды. Ички органдарым, ашказаным жана боорум жабыр тартты. Абалым оорлоп, операцияга кирдим. Көп өтпөй Кыргызстанга кайтып келдим. Экинчи операциям нерв оорулары боюнча жасалды. Эки операциянын ортосунда ички органдарым айыкканча 3 айдай күтүш керек болчу. Доктурлар буга маани бербестен, экинчисин жасашты. Ошондон кийин баса албай калдым” - дейт Роза.

ду. Кайгырган учурларымда жасай алчу иштеримди айтып, үмүт берчү. Үй жумуштарын жана тамак жасаганды үйрөттү. Бат-баттан сейилдеп келүүгө чыкчубуз. Апам мен учун ото күчтүү адам», - дейт.

Жашоомду өзгөрткөн күн

Социалдык тармактарда жаңы тааныштарды күткөн

Роза айым, ал жерден таанышкан досунун жардамы менен мүмкүнчүлүгү чектелгендерди коомчулукка тартуу боюнча атайын программага катышып калат. Ал күндү жашоосунун өзгөрткөн күн катары эсептейт. “Бул билим берүү программасына катышкандар мен сыяктуу адамдар болчу. Алардын башка адамдар сыяктуу тыкан кийинген-

дерин жана иш-чараларга катышып жаткандыгын көрдүм. Ошондо жашоо үчүн мен дагы бул адамдар сыяктуу тырышышым керек деп өзүмө сөз бердим. Мен үчүн бул билим берүү программасына катышуу өзгөчө болду. Ал күндөн кийин ушул сыяктуу иш чараларга катышып калдым. Программаларда мүмкүнчүлүгү чектелген досторума

түймө түйүү иштерине байланыштуу сабактарды бере баштадым», - дейт Р.Бегалиева

Эмгекчил тоскоолдукту тоготпойт

Ravenstvo Аярлуу адамдар союзунда мүмкүнчүлүгү чектелгендерге түймө түйүү боюнча сабак берген Роза 2019-жылдын январь айында союз тарабынан ачылган маникюр жана макияж курсуна катышат. Бул курстан 30 мүмкүнчүлүгү чектелген адам окуп бүтүргөн. Курс тууралуу каарманыбыз: «Курс абдан жакшы болду. Жасаган иштерибизди соц. тармактарга жүктөчүбүз. Кардарлардын үйүнө барып, маникюр жана макияждарды жасачумун. Үйлөргө барганда тепкичтерден көтөрүлүү, маникюр үчүн керектүү шаймандарды ташуу кыйынчылык туурду. Бирок, эч качан баш тарткан жокмун. Иштегиси келген адам тоскоол-

“

*Бир ишти жасоо,
иштөө мен үчүн акча
табуудан дагы баалуу.
Анткени мен жашоомду
эки бөлүккө бөлөм.
Биринчиси оорубаганга
чейинки жашоом
болсо, экинчиси ооруга
чалдыккандан кийинки
жашоом.*

дуктарды тоготпойт»,-дейт каарманыбыз. Р.Бегалиева маникюр жана макияж курсунда өзү сыяктуу сулуулук салонун ачыксы келген досу Кундуз Иманбаева менен таанышат.

Гемодиализсиз жашай албайм

29 жаштагы өнөкөт бөйрөк оорусу менен жабыркаган Жылдыз Иманалиева он жыл мурда ушул дартка чалдыккан. Жылдыз жумасына үч жолу гемодиализ алат. Бишкектеги кесиптик лицейлердин биринде орто билим алган каарманыбыз университетке тапшыруу алдында өзүн жаман сезе баштаган. Алгачкы диагнозун аллергия дешет. Бир канча убакыттан кийин дарыгерлер анын оорусу олуттуу экенин айтышат. Ошентип жаш кезинен эле атасынан айрылган Ж.Иманалиева апасы жана беш бир тууганы менен тагдырдын оор сыноосуна моюн сунбай, күн кечирип келет.

Акчадан дагы жумуш баалуу

Ж.Иманбаева Ravenstvo аярлуу адамдар союзу ачкан макияж жана маникюр курсунда Роза Бегалиева менен бир группада окуп калышат. Курстун катышуучуларын атайын Ысык-Көлгө лагерге алып барышкан. Жылдыз ал жердеги бир сулуулук адисинен жасалма кирпик чаптоонун сырларын үйрөнөт. Жасап жаткан ишинен ырахат алып, оорусун унуткан Ж.Иманбаева: «Бир ишти жасоо,

иштөө мен үчүн акча табуудан дагы баалуу. Анткени мен жашоомду эки бөлүккө бөлөм. Биринчиси оорубаганга чейинки жашоом болсо, экинчиси ооруга чалдыккандан кийинки жашоом. Биринчи бөлүгүндө мен үчүн акча табуу, жакшы жашоо маанилүү болчу. Ал эми азыр болсо жашоомдун ар бир мүнөтүн пайдалуу өткөрүү, позитивдүү ойлонуу жана башка инсандарга пайдалуу болуу үчүн жашайм»,-дейт.

Роза менен Жылдыздын уясы

RAVENSTVO аярлуу адамдар союзу ачкан макияж жана маникюр курсунда таанышкан Роза жана Жылдыз сулуулук салонун ачууну чечишет. «Бир дүйнө Кыргызстан» адам укуктары социалдык союзунун жардамы менен ачылган сулуулук салону 2019-жылдын август айынан бери иштеп келет. Кардарларга пайдалуу жана сапаттуу кызмат көрсөтүп жаткандарын айткан Бегалиева: «Салонго ар түрдүү адамдар келет. Кээ бири маникюр жасатып жатып көйгөйлөрүн айтып берет. Айрымдары акчасы жок экенин айтып, эмгегибиздин акысына ар кандай товарларды сунушташат. Салондун максаты сапаттуу кызмат көрсөтүү жана тоскоолдуктарга карабай эмгектенүү. Келечекте биз сыяктуу мүмкүнчүлүгү чектелгендерге кесибибизди үйрөтүп, коомго пайдалуу инсандарды тарбиялоону көздөйбүз»,- деген оюн билдиришти.

КАБАР & ДИЗАЙН:
АЙГЕРИМ ТУРДАЛИЕВА

Ак илбирс жок болуп кетүү коркунучунда

КАБАР & ДИЗАЙН:
АЙПЕРИ АБДУЛАЕВА

Глобалдык жылуулук, жаныбар жана тери соодасы

Илбирстер табигый чөйрөдө 18 жылга чейин, ал эми коргоо аймактарында 21 жылга чейин жашай алышат. Табиятты коргоонун дүйнөлүк Фондунун жарыялаган отчетундагы илбирстерди тукум курут коркунучуна учураткан себептерин аныктап эле эмес, аларга көңүл буруу, сактап калуу башкы маселе болууда.

Илбирстердин жашаган аймактардын табиятынын бузулушу жана глобалдык жылуулук-маселелердин негизин түзүп келет. Адамдардын илбирстердин жашоо чөйрөсүн басып алуу иш-аракеттери, өзгөчө Гималайлардын чыгыш тараптарында кобойуудо. Жакын жайгашкан чабандар малына кол салышкан илбирстерди өлтүрүп жатышат. Айрыкча, мыйзамсыз соода максатында илбирстер аңчылар тарабынан көп кармалууда. Илбирстердин жүнү баалуу жана кымбат болгону аңчылардын акча табуу жолуна айланууда.

Натыйжада, 2013-жылында Кыргызстандын борбору Бишкекте илбирстерди коргоо маселесине байланыштуу эл аралык конференция өткөрүлгөн. Бул конференцияга Ооганстан, Бутан, Кытай, Индия, Кыргызстан, Монголия, Непал, Орусия, Тажикстан мамлекеттеринен маселеге көңүл кош карабаган катышуучулар келишкен. Иш-чарада илбирстерди коргоо максатында мыйзамдарды кайра иштеп чыгуу чечими алынып, 23-октябрь илбирстин күнү деп жарыяланган.

Учурда Орто Азияда илбирстер тукум курут коркунучунда турат. Табиятты коргоонун дүйнөлүк Фондунун (World Wild Fund for Nature (WWF) айтымында дүйнө жүзүндө саны 4 миңге жакын гана илбирс калган. Ааламдагы климаттык өзгөрүүлөр, жоопкерсиз мыйзамсыз аңчылык, жаныбарлардын контрабандасы, табиятка болгон кайдыгер мамиле илбирстердин жок болуп кетүү коркунучуна алып келүүдө.

Уникалдуу жапайы мышыктардын тобуна кирген илбирстердин саны азайып бараткандыгын Табиятты коргоонун дүйнөлүк Фонду 2015-жылкы отчетунда белгилеген.

Орто Азия-илбирстин мекени

Илбирстер чоң мышыктардын пантера түрүнө кирет. Илбирс башка жапайы мышыктарга салыштырмалуу, чакан денеси, узун куйругу жана жүнүнүн тегерек каралжын тактары менен айырмаланат. Илбирстердин жүнү бийик тоолуу жерлерде камуфляж функциясын атка-

рып, суук аба ырайында жылуулук берет. Кыска жоон буттары аскалуу бийик тоолордогу кар кечип жүргөнгө ылайыктуу келет.

Башка жырткыч айбандардан айырмаланып, илбирстер кыркырап байланыш түзүшөт. Илбирстер Ооганстан, Бутан, Кытай, Индия, Казахстан, Кыргызстан, Монголия, Непал, Пакистан, Орусия, Тажикстан жана Өзбекстан сыяктуу Орто Азия мамлекеттеринин 2000 – 6000 метр бийиктиктеги тоолуу аймактарында жашашат.

КАБАР & ДИЗАЙН:
АКСААМАЙ НАЗАРБАЙ КЫЗЫ

Тойлордогу ысырапкорчулук чөнтөктү кагат

Кыргызстанда өзгөчө шаң-шөөкөт менен той өткөрүү жылдан-жылга түрлөнүп күч алууда десек болот. Үйлөнүү үлпөтү кыздын колун сурап, калың төлөгөндөн баштап, шаарды айлануу, фотосессия, ресторанда жайылган дасторкон, келген конокторго тартууланган концерттик программага чейин барат. Ошентип, эзелкиден бери келаткан уул үйлөнтүп, кыз узатуу салты бүгүнкү күндө жаңы үйлөнгөн жубайлар үчүн материалдык жактан өтө оор жүк, чыгымга айланууда.

Тойлордогу ысырапкорчулук элдин айылдык-шаардыгына, бай-кедейине карабастан күндөн күнгө күчөөдө. Чындыгында салт-жөрөлгөлөрдү талаптагыдай аткарууда той ээлери бири-биринен өтүп, баш-аягы жок чыгымдарга көмүлөт. «Кимдин тою мыкты болду» деген куру намыс карапайым элдин колундагы мүлкүн болсо да, күрөөгө коюп, кредит алууга аргасыз кылган учурлар чекеден табылат.

Той боло электе эле чыгымдар башталат

Той баштала электе эки тараптан тең бир далай чыгымдар башталат. Алгач күй-

өө тарап кыздын колун сурап барып, калыңын төлөп, сөйкөсүн тагып кайтышат. Бүгүнкү күндө Кыргызстанда калың 100 миң сомдун (1450 АКШ доллары) тегерегинде төлөнөт. Ал эми кыздын та-

рабы тиричилик техникасы, эмерек, идиш-аяк сыяктуу буюмдардан турган сеп даярдашат. Көп учурда калыңга өздөрү да бир топ каражат кошуп, машакатка батышат.

Чыгымдардын чеги жок

Той өткөрө турган үй-бүлөлөр майда-чүйдө салт-жөрөлгөлөрдү ашыкча жасаган учурлар өтө көп кездешет. Албетте, бул иш-чаралар көптөгөн чыгымдарды талап кылат. Биринчиден, кыз-жигиттин үйлөнүү-үлпөт кийимдери алынышы керек. Бул кийимдердин ижарасы 50 миң сомдун (275 АКШ доллары) тегерегин түзөт. Ар ким чөнтөгүнө жараша иш кылат, ижарага албайм дегендер, үлпөт кийимдерин сатып алышы да мүмкүн. Алтургай, учурда келиндин ак көйнөгүн сатып алуу үчүн атайын чет өлкөгө баргандар да жок эмес.

Жылкы сойулбаган тойду элестетүү кыйын

Алдын ала даярдыктардын баары бүткөн соң, кыз төркүнүнөн узатылар күнү өткөрүлө турган «Кыз узатуу» тою болот. Кыздын үйүнө сөзсүз бир-бирине окшош унаалар ижарага алынат. Мындай салт жигиттин чөнтөгүнөн 70 миң сомго (1000 доллар) жакын чыгымды түзөт. Ошол эле кезде кыздын үйүндө дасторкон жайылып, бата берилип, күйөө жолдоштору менен сыйланат. Жаш жубайлар курбу-жолдоштору менен кыздын үйүнөн чыгып, шаарды айланып, сейилдешет. Бул сейилдөө учурунда жаштар өзгөчө тарыхый жерлерге барып, ата-бабаларга сый-урматын көрсөтүшүп, гүл коюшуп кайтышат. Мындан тышкары, фото жана видео тартылат. Фото жана видео кызматтарына 10 миң сомдун (150 АКШ доллары) тегерегинде акы төлөнөт. Жаштар шаарды кыдырууга

кеткен мезгилде аксакалдар менен ата-энелер батасын беришип, жылкы союшат жана кечки тамактар даярдала баштайт. Кыргыздарда эч бир үйлөнүү-үлпөт тою жылкысыз өткөрүлбөйт. Кыргызстанда бир жылкынын баасы 50 миң сомдун (725 АКШ доллары) тегерегинде болот.

Тойду ресторанда өткөрүү адатка айланды

Үйлөнүү-үлпөт тою жигиттин үйүндө же болбосо ресторанда өткөрүлөт. Тойдун үйдө өткөрүлгөнү арзаныраак болсо дагы көбүнчө ресторандарга артыкчылык берилет. Ресторандагы тойдун чыгымы тойго чакырылган коноктордун санына байланыштуу болот. Баалар бир кишиге 1000 сомдон башталып, 200 кишилик тойго болжол менен 200 миң сом (2900 АКШ доллары) сарпталат. Мындан тышкары 5000 сомдун (70 доллар) тегерегиндеги сумманы түзгөн тойго чакыруулар даярдалат. Тойго келе турган адамдын саны такталып, чакыруулар таратылгандан соң ресторандын кооздолушуна болжол менен 35 миң сом (500 АКШ доллары) сарпталат.

Бардыгы коноктор үчүн...

Кыргыздардын тойлорунда бардык процессти жүргүзгөн жана конокторду тейлеген алпаруучу тамадалар болот. Мисалы, таанымал тажрыйбалуу тамадалардын кызматы үчүн 21 миң сомдун (300 АКШ доллары) тегерегинде акы төлөнөт. Бирок жалгыз тамада менен да иш бүтпөйт. Тойдун көркүн ачкан, коноктордун көңүлүн көтөргөн ырчылар менен музыканттарга 45 миң сомдун (650 АКШ доллар) тегерегинде чыгым кетет. Конокторун таң калтырып, тоюн шаң-шөөкөт менен өткөрүүнү каалагандар бийчилерди жалдашып, шоу программаларына болжол менен 8000 сом (115 АКШ доллары) төлөп беришет. Ошентип, тойго коротулган чыгымдын жалпы наркы болжолдуу түрдө 600 миң сомдук (8700 АКШ доллары) сумманы түзөт.

Калыптанып калган каада-салт, жашоодо үйлөнүү үлпөт тою бир гана жолу болот деген түшүнүктөн улам орто чарбалуу үй-бүлөлөр кыйынчылыктарга дуушар болбой койбойт. Натыйжада, ашкере чыгым сарпталган той өткөрөм деп байкуш ата-эне өздөрү менен бирге жаш жубайларды да карызга малынтып, жаңы турмуштун босогосун ошол карызды төлөө менен аттоого аргасыз кылышат.

КАБАР & ДИЗАЙН:
ЭРКЕАЙЫМ ТЕМИРБОЛОТОВА

Кыргыз маданиятында жакшылыктарды белгилөөгө өзгөчө маани берилет. Жакшылыктарга үйлөнүү-үлпөт тою, туулган күн, тушоо-той жана башка көптөгөн майрамдар кирет. Себеби туугандар, достор жана жакындар баары чогулуп, бир тасмалдын үстүндө чер жазып жолугушшат. Дасторхонго түркүн тамак-аш даярдалып коюлат. Сыйлуу тамак үстүндө келген меймандарга ызаат-сый көрсөтүлөт. Дал ушул сыйлуу дасторкондун даамын даярдоодо жана конок тосууда кыргыз келиндеринин жөндөм-шыгы, иш билгилиги сындан өтөт. Учурда тойлор үйдө эмес, ресторандарда өтүп калды, бирок ошондой болсо деле келиндердин аткарган кызматы, жоопкерчилиги чоң.

«Иштердин баарын мен аткарчумун»

Индира Темирканова өзү бир үйдүн жалгыз келини болгонунан өтө кыйналган. Ошондуктан Индира мындай абалга туш келген келиндердин жүгүн жеңилдетүү үчүн «Бир сааттык келин» (келин на час) фирмасын ачууну чечкен. «Үйдө өзүм жалгыз бардык иштерди аткарчумун. Дасторконду даярдоо, тамак жасоо, үй жыйноо, идиш-аяк жуу, бардыгы менин мойнумда болчу. Күндүн аягында аябай чарчап калчумун. Анан бирөөлөр келип, ушул жумуштарды бүтүрсө, мен болсо акчасын төлөп берсем деп кыялданчумун. Ошондо эмнеге ушул өңдүү кызмат ачууга болбосун деп, фирма ачууга кириштим», – дейт И.Темирканова.

Талап өтө көп

И.Темирканова 2016-жылы «Бир сааттык келин» фирмасын ачкан соң алгачкы күндөрүндө эле күтүлбөгөн суроо-талаптар түшө баштаган. «Албетте, бардык келиндердин оор түйшүктөрүн, арыз-муңдарын далай гуп жүрчүмүн, бирок ошондо дагы

мынчалык талап жараатарын элестеткен эмесмин. Алгачкы кардарым кесиптешим болду. Ошондон бери ишим токтогон жок. Натыйжада, бир жылда 200 миңден 400 миң сомго чейин киреше таба алдым», – деди И. Темирканова.

«Бир сааттык келин» долбоор катары кабыл алынды

Мындай ийгиликтүү жылдын артынан Индира Темирканованын фирмасы 2017-жылы «Мен Кыргызстанды өнүктүрөм» аттуу долбооруна катышты. Сектордо болгон муктаждыктарды жоюуга жана жумуш менен камсыздоого багытталган долбоорлор өтө жогору бааланат. Ошентип, Темирканованын фирмасы долбоор катары кабыл алынып, ага ишмердүүлүгүнүн өнүктүрүү үчүн 200 миң сом насыя берилген. «Долбоорум кабыл алынганда абдан сүйүндүм. Бул насыяны ишине сарамжалдуу жумшадым. Жаңы каражаттарды сатып алдым, адистерге сарптадым. Ансыз деле ишимди баштагандан бери өзүмдү жана фирманы дагы да кантип өнүктүрсөм деген ойлор мени коштоп жүрчү. Бара-бара

бир эле келиндин кызматтары эмес, ашпозчу, идиш-аяк жуучу, айдоочу жана башка кызматтар кошулду. Жада калса, талаптарга жараша диджей менен фотограф дагы биз менен чогуу иштешет», – дейт И. Темирканова.

Келиндер үйдөгүдөй кийинишет

Азыркы учурда «Бир сааттык келин» фирмасында 25 киши эмгектенүүдө. Кызматчылардын маянасы тейленген коноктордун санына жараша өзгөрүп турат. Мисалы, бир келин орточо 15 миң сом, ашпозчу 25 миң сом алат. Белгилей кетчү нерсе, бир сааттык келиндин милдеттерин жөнөкөй официанттын жүгү катары кабыл албоо керек. Себеби, биздин кызматыбыздын өзгөчөлүгү кызматкерлерибиз жумушчулар эмес, үйдүн кадимки мүчөлөрү сыяктуу болушат. Мисалы, келин официанттай эмес, кадимки келиндей кийинет. Кыргыздын келиндери кандай кийинсе, кызматкерлерибиз да дал ошондой кийинишет. Келиндин кызматы коноктордун тосуп алуудан баштап, аларды узатуу менен аяктайт.

“

Себеби, биздин кызматыбыздын өзгөчөлүгү кызматкерлерибиз жумушчулар эмес, үйдүн кадимки мүчөлөрү сыяктуу болушат. Мисалы, келин официанттай эмес, кадимки келиндей кийинет. Кыргыздын келиндери кандай кийинсе, кызматкерлерибиз да дал ошондой кийинишет.

КАБАР & ДИЗАЙН:
ГҮЛДОНА АВАЗБЕКОВА

Даамын татып көргүңүз келеби?

КЫМЫЗ

БОЗО

ЖАРМА

ЧАЛАП

Түркиянын түрк кофеси, Марокконун жалбыз кошулган чайы, Ирландиянын эртең мененки чайы, Каирдин какуле кофеси, Кениянын коласы, Украинанын Бул тизме ушинтип узарып кете берет. Бул суусундуктар тамак-аштын башка түрлөрү сыяктуу эле өлкөгө жараша өзгөчөлөнүп турат. Бирок ар биринин өзүнүн кайталангыс даамы бар. Алардын ошол өзгөчө даамдары башка өкөлөргө чейин аңыз болуп айтылып, учурда дүйнөгө белгилүү. Андай өзгөчө суусундуктардан Кыргызстан да куру эмес. Алтургай, кыргыз суусундуктары башка өлкөлөрдүн суусундуктарынан ашса ашат, бирок кем калышпайт.

Кымыз

Кымыздын тарыхы өтө эски тарыхтан башат алат. Негизинен кымыз бир гана Кыргызстандын эмес, башка Түрк мамлекеттеринин улуттук суусундугу. Кымызды Монголиянын көчмөн калкынан тартып, Кыргызстан баш болгон Орто Азиянын бир катар элдеринин жылкы чарбаларында даярдалат. Бул суусундук көбүктүү, агыш түстө келет. Таттуу-кычкыл даамы бар. Кымызды бээнин сүтүн ачытып жасашат. Бирок ар бир эле бээнин сүтүнөн кымыз даярдала бербейт. Бээнин жок дегенде 2 жолу тууту болушу зарыл. Көбүнчө жайында жасалган бул кымызды элдер дары катары эсептешет. XIX кылымда туберкулез оорусуна каршы да ичишкен. Көптөгөн дартка даба болгон кымыздын иммунитетти көтөрөрү, кан басымды арттыраары жана денени тазалаары тууралуу илимий изилдөөлөрдө айтылылып жүрөт.

Жарма

«Жарма, жарма, жанымды бекем карма» дешкен экен илгери кыйынчылык замандарда. Чыңдыгында жарма – бул бир жагынан, жайдын

ысык күндөрүндө чаңкоону кандырган суусундук, экинчи тараптан, кадимкидей кишини тойгузган азык. Жарманын жасалышы да өтө оңой. Алгач койдун ич майына чоң кашык унду кууруп алып, андан кийин ага суу куят. Суу кайнап чыккандан кийин, талканды себелеп, анан жакшылап кайнатат. Жарма муздаганда, сүзмөнү эзип катыктап ичишет. Башка улуттук суусундуктар сыяктуу эле жарманын дагы көптөгөн пайдалары бар. Холестерин үчүн жана денени тазалоо жагынан аябай эле пайдалуу.

Бозо

Кыргыз маданиятынын символу болгон бозо маалыматтарга караганда, эң эски суусундуктардан болуп эсептелет. Бозону буудай, арпа, кара буудай, кээде кара куурайдын унунан дагы жасашат. Жүгөрү кебегин коюу бир массага келгенче 1 жарым саат бою кайнатышат. Аябай кайнатылгандыктан, кошулма нандын камыры сыяктуу болуп калат. Жалпысынан кышында көп ичилген бул бозонун убактысы сентябрь жана май айларынын ортосуна туура келет. Бозо кышында көбүрөөк даярдалат. Бозого кошулган кошулмалардын көбү өтө пайдалуу.

Алсак, бозонун курамында темир, фосфор, натрий, А, В2 жана Е витаминдери көп болгондуктан, ал көптөгөн оорулардын да алдын алат. Айрыкча, бозо теринин картаюусунун алдын алары айтылат. Ошондой эле анын чачка да пайдасы чоң. Бозо гемоглобинди көтөрүп, адамга күч-кубат да берет. Бозо К витамининин кампасы болгондуктан, бул суусундукту спортчулар да көп ичишет.

Чалап

Сүт менен жасалган чалап, кыргыз көчмөндөрүнө тиешелүү белгилүү суусундуктардан. Сууга сүзмөнү катыктап, татымына жараша туз кошулган суусундукту чалап дешет. Мында эң маанилүү кошулма - кайнак суу. Кыргызстанга тиешелүү газдалган кайнак суу менен жасалган чалапты башка жерге барып жасашса, башкача даам болуп калат. Сүзмөнү уйдун жана эчкинин сүтүнөн даярдашат. Бүгүнкү күндө чалап менчик фирмалар тарабынан ички базарда гана эмес, чет өлкөлөрдө да сатылууда. Айрыкча, жай мезгилинде ар бир 100 метр сайын сатылган чалап чаңкоону кандырган суроо-талап эң көп болгон суусундукка айланат.

"Тегирмен устасы"

📷 Гулиза Эрмекова

Каракол, 2019

"Цирк"

📷 Азиза Акунова

Бишкек, 2019

"Даярдык"

📷 Самара Мастанова

Бишкек, 2019

- КТМУнун атынан гезит ээси
Ректор, проф. док. Себахаттин Балжы Биринчи проректор, проф. док. Асылбек Кулмырзаев

- Башкы редактор
Проф. док. Хамза Чакыр

- Басма сөз координатору
Доц. док. Аслы Юрдигул

- Жооптуу редактор
Улук окутуучу, док. Гүлзада Станалиева

- Котормочулар
Кенже илимий кызматкер док. Топчугул Нармаматова
Кенже илимий кызматкер док. Венера Наринаова

- Редакторлор
Кенже илимий кызматкер Бану Эрдоган Чакар
Кенже илимий кызматкер Зеки Окйай

- Дизайнер
Равшан Абдуллаев

- Дареги
КТМУ
Коммуникация факультети,
Жал студенттик кампусу, Бишкек
Тел: +996 312 492756/1164